

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Kövezik a kaposi Fő utcát I.

(A kaposi Fő-utcát kövező munkások, Útmunkások, Útépitők)

Pasztell, papír 42,5x52,5 cm

Jelezve balra lent: Rónai 04

Hátoldalon: Rippl-Rónai Múkiállítás címkéje, Hagelmann K. Kaposvár (1905)

Műcsarnok 1957.IX. 11. Magyar Forradalmi Művészet Kiállítás címkéje.

Irodalom:

- E képpel kapcsolatos irodalom nem választható el a *Kövezik a kaposi Fő utcát II.* (Magyar Nemzeti Galéria, ltsz.:7035) képtől. Utóbbi bőséges irodalmát ill. analízisét lásd: Szatmári Gizella In: Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása MNG 1998. Katalógus. (Szerk.:Bernáth Mária, Nagy Ildikó) 313-314. oldal
- Genthon István kéziratos oeuvre-katalógusa, MTA Művészettörténeti Kutató Intézet Adattára, ltsz.: MKCS - C - I. 36/3111 (*Útmunkások*).

Kiállítva:

- Rippl-Rónai József Kaposvári Gyűjteményes Képkiallítása 1905. 66. kép
- Rippl-Rónai kiállítása. Könyves Kálmán Szalon 1906. 64. kép
- Magyar Forradalmi Művészet 1957. Műcsarnok, V. terem 24.kép (*Útépitők*)
- Vengerszkoje revolucionnoje isszkuszto. Moszkva, 16. oldal

Proveniencia:

- Dr. Kerényiné Harvel Edit,
- Tarján Jenő gyűjteménye

Rippl-Rónai Párizsból hazatérve, 1902-ben veszi meg első házáat Kaposvárott, a Fő utcában. Képünk úgyszólván illusztrációja Ady éppen ekkor, még nagyváradi riporterként írt észrevételének, amely szerint "... egyenlőre egy jelzőre szolgált rá Kaposvár: a legporosabb város."

Rippl-Rónai stílusa a művész Párizsból való hazajövetele után elég jelentősen megváltozik: színei megvilágosodnak, és krónikásává válik az őt körülvevő emberek életének. "Kisvárosi alakok, típusok érdekeltek. Ezeket festettem a társadalom minden rétegéből. Szeretem bennük, hogy különböző vonásaik külsőleg is megnyilatkoznak, hogy ... mesterségük, társadalmi mivoltjuk már a formájukból, mozdulataikból kitetszik." - írja Emlékezéseiben.

Rippl-Rónai kinéz tehát kis Fő utcai házának ablakából és megfesti "életének dokumentumait."

E téma, az útépitők sürgése-forgása láthatóan nagyon lekötötte a figyelmét.

1905-ös kaposvári gyűjteményes kiállítása katalógusának

Rippl-Rónai József: Kövezik a kaposi Fő utcát II., 1905. Pasztell, papír (Magyar Nemzeti Galéria tulajdona)

tanúsága szerint, három variációt is készített e témára. Képünk első e sorban, 1904-es dátuma, de maga a kompozíció is igazolja ezt.

Ritka pillanatot ragadhatunk most meg az oeuvre-ben, ami különösen akkor szembetűnő, ha e művet a festőnek a Magyar Nemzeti Galériában lévő, címadásában a II-es sorozatot viselő, 1905-ös, azonos tárgyú képével hasonlítjuk össze.

Igen ritka ez a pillanat a művész képeinek ismeretében, mert e pasztell arról tanúskodik, hogy a mozgalmas látvány megragadásának első örömeiben veszi kézbe a krétát, az első, kontrollálatlan impressziót hagyja megvalósulni most, ezt aztán a későbbi pasztellvariáción gondosabban kidolgozza, és feltölti a képi egyensúlyt szolgáló részletekkel.

Rippl-Rónai úgy hitte magáról, hogy impresszionista festő: az impresszionizmus terminusa a modernség szinonimája volt a század elején. Munkásságában a kompozíció, a képi rend, a mérlegelés és a "művészi számítás" (Hatvany Lajos) ösztönösen is fontosabb szerepet játszott, mint ahogy azt az impresszionista képeken megfigyelhetjük.

Képünk viszont egyike azon Rippl-Rónai alkotásoknak, ahol a festő teljesen át tudja magát adni az éppen észrevett történés spontaneitásának, a színek épp abban a pillanatban, ott és akkor megfigyelt - érzékeit mérlegelés nélkül megragadó - líraiságának. A háttér fátyolszerű lazaságú, vibráló közeg, a fák nem kapnak formát, a zöld szerepe inkább csak az előtér sárga homokszínével való párbeszéd.

E képen tizenhárom figura tevékenykedik, illetve sejlik fel színekbe foglalt atmoszférában, a kaposvári utcakövezők munkájának és a tovasuhanó járókelőknek egyszeri, de immár örök pillanataként.

B.M.

75.▲

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Kövezik a kaposi Fő utcát I.

Pasztell, papír 42,5x52,5 cm

Jelezve balra lent: Rónai 04

Kikiáltási ár: 2.400.000 Ft